

Planstrategi 2024–2027

Andøy kommune

1. Innledning

I henhold til plan- og bygningsloven § 10-1 skal kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Formålet med planstrategien er å vurdere kommunens planbehov i lys av samfunnsutviklingen og nasjonale forventninger, og å prioritere planoppgaver for valgperioden.

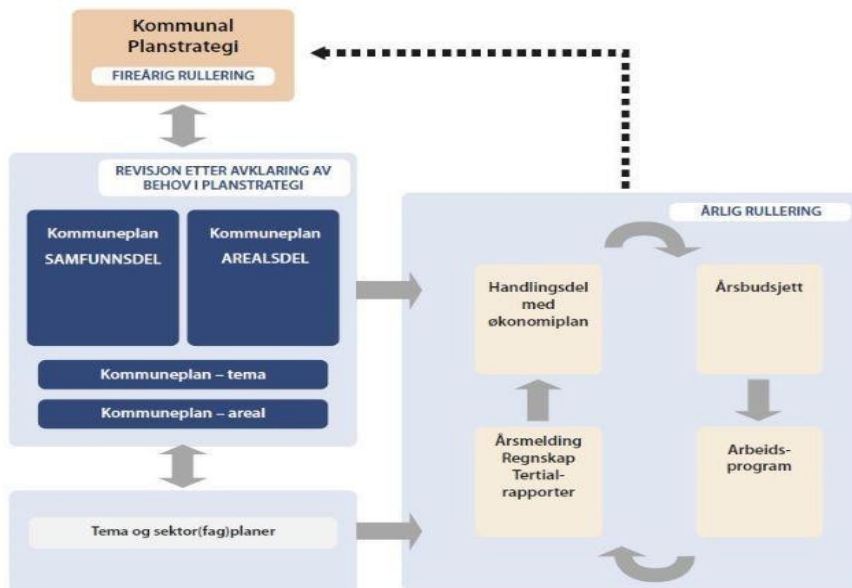
Planstrategien skal være vedtatt i løpet av første året etter konstituering av nytt kommunestyre. Den skal si noe om utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon. Planstrategien skal legge til rette for at kommunestyret kan ta stilling til hvilke samfunnsutfordringer som må prioriteres å jobbe med planarbeid for i løpet av valgperioden, gjennom nye planer eller endring av eksisterende.

Den kommunale planstrategien er ikke en plan i seg selv. Planstrategien er et dokument som peker på utviklingstrekk i kommunen og som gir grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden.

Planstrategien er ikke formelt bindende for kommunen. Den kan revideres etter behov innenfor valgperioden. Det skal innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner, men ingen av disse har innsigelsesrett.

1.1 Plan- og bygningsloven og kommuneloven viser rammene for kommunens plan- og styringssystem

Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel er kommunens mest langsiktige plan og har som regel en varighet på 10- 12 år. Økonomiplan og ulike temaplaner gjelder for kortere tid, normalt fire år, mens årsbudsjett gjelder for ett år. Overordnede kommunale planer har direkte sammenheng med hverandre.

2. Nasjonale og regionale føringer

2.1 Nasjonale føringer

Regjeringen forventer at kommunene legger til rette for trygge og inkluderende lokalsamfunn, der alle innbyggere har tilgang til nødvendige tjenester og gode bomiljøer. Planleggingen skal bidra til sosial bærekraft ved å sikre varierte og inkluderende fysiske og sosiale arenaer, med møteplasser og fellesarealer for alle aldersgrupper og funksjonsnivåer.

Kommunene skal sørge for et tilstrekkelig og variert boligtilbud, tilpasset både eldre, unge og vanskeligstilte. Det skal legges til rette for universell utforming og nærhet til tjenester, slik at eldre kan bo hjemme lenger. Boligsosiale hensyn skal innlemmes i planleggingen for å motvirke segregering og fremme eieretablering.

Folkehelse skal styrkes gjennom planlegging som gir tilgang til grøntområder, turveier og lavt støynivå. Det skal legges til rette for fysisk aktivitet og gode oppvekstmiljøer. Kommunene skal samarbeide med frivillig sektor for å styrke folkehelse og sosiale tilbud.

Barnehager og skoler skal lokaliseres med tanke på trygge skoleveier og gode uteområder. Det skal sikres tilgang til kultur, idrett og frivillighet, med egnede lokaler og arealer. Kommunene skal planlegge for likeverdig tilgang til offentlige tjenester og infrastruktur.

Planleggingen skal også bidra til å utjevne levekårsforskjeller og sikre rettferdig fordeling av goder. Det skal tas særlig hensyn til barn og unge, personer med funksjonsnedsettelse og lavinntektsgrupper. Kommunene skal sikre medvirkning fra sårbare grupper i planprosesser, slik at deres behov og perspektiver blir ivaretatt.

Det legges vekt på at planleggingen skal fremme grønn omstilling, redusere klimagassutslipp, ivareta natur og kulturmiljø, og sikre tilgang til boliger, tjenester og infrastruktur – tilpasset lokale og regionale behov.

Overordnede mål

- Fremme en bærekraftig utvikling sosialt, økonomisk og miljømessig.
- Legge bærekraftsmålene, nasjonale klima- og miljømål og lokalt folkestyre til grunn for planleggingen.
- Sikre trygge, inkluderende og levende lokalsamfunn i hele landet.

Planlegging og samordning

- Planstrategier skal sikre oppdaterte og behovstilpassede planer.
- Kommuneplanens samfunnsdel skal gi strategisk retning for utvikling av kommunen som samfunn og organisasjon.

- Det skal være god samordning mellom statlige, regionale og kommunale myndigheter.

Klima, natur og miljø

- Planleggingen skal bidra til reduserte klimagassutslipp og bevaring av naturmangfold.
- Omdisponering av karbonrike arealer (som myr og skog) skal unngås.
- Det skal legges til rette for energieffektivisering og fornybar energiproduksjon.

Bolig og lokalsamfunn

- Det skal planlegges for varierte og tilstrekkelige boliger, også for eldre og vanskeligstilte.
- Byer og tettsteder skal utvikles med gode møteplasser, grøntområder og tilgjengelige tjenester.
- Universell utforming og folkehelse skal ivaretas i planleggingen.

Næringsutvikling og verdiskaping

- Planleggingen skal støtte grønn omstilling og bærekraftig næringsutvikling.
- Det skal legges til rette for natur- og kulturbaserte næringer som landbruk, reindrift og reiseliv.
- Sirkulær økonomi og gjenbruk av ressurser skal fremmes.

Samfunnssikkerhet og beredskap

- Risiko- og sårbarhetsanalyser skal ligge til grunn for planleggingen.
- Det skal tas hensyn til naturfarer, klimaendringer og forsyningsikkerhet.
- Jordvern og drikkevannskilder skal beskyttes.

2.2 Regionale føringer

Styrke regionens rolle nasjonalt og internasjonalt

Kommunene skal bidra til å styrke Nordlands stemme og posisjon i nasjonale og internasjonale sammenhenger. Dette krever strategisk planlegging som fremmer samarbeid på tvers av kommunegrenser og nivåer, og som legger til rette for innovasjon, digitalisering og samordnede tiltak. Planleggingen bør bygge opp under regionale og statlige partnerskap, og støtte opp om regionens felles profil og påvirkningskraft.

Forbedre samfunnssikkerheten og sikre kritisk infrastruktur

Planarbeidet i kommunene må ta høyde for den nye sikkerhetspolitiske situasjonen, klimaendringer og sårbarheter i samfunnets grunnleggende funksjoner. Dette innebærer økt vekt på risiko- og sårbarhetsanalyser, klimatilpasning og beredskap, samt helhetlig

vurdering av infrastruktur, kraftforsyning, mobilitet og forsyningslinjer. Kommunene skal bidra til å styrke den sivile beredskapen gjennom samhandling og langsiktig planlegging.

Skape god balanse mellom bruk og vern av natur og arealer

Kommunene må utvikle en bevisst og framtidsrettet arealpolitikk som både tar vare på naturverdier og legger til rette for nødvendig utvikling. Planarbeidet skal vurdere målkonflikter mellom reindrift, naturmangfold, matproduksjon og utbygging, og sikre at beslutninger om arealbruk er kunnskapsbaserte og bærekraftige. Dette fordrer vurdering av sumvirkninger og regionalt samarbeid om arealstrategier.

Utvikle livskraftige lokalsamfunn og konkurransedyktig næringsliv

Kommunene skal bidra til å utvikle attraktive, inkluderende og robuste lokalsamfunn med et næringsliv som leder an i det grønne skiftet. Dette krever planlegging som støtter både boligbygging, tilgang på offentlige tjenester, kultur- og fritidstilbud, samt rammebetingelser for vekst og innovasjon. Kommunale planer bør integrere mål om grønn omstilling, kompetanseheving og sosial bærekraft – med særlig vekt på å redusere utenforskap og styrke tilflytting.

3. Utviklingstrekk og utfordringer

Andøy kommune står overfor flere sentrale utviklingstrekk. Befolkningsnedgang og aldrende befolkning krever tilpasning av tjenester og boligstruktur. Det er nødvendig å styrke eksisterende og ny infrastruktur i kommunen, samtidig som det er viktig å tiltrekke nye virksomheter og etablere strukturer for samarbeid for å møte næringslivets behov. Det er økende behov for klimatilpasning, vern av naturressurser og å minimere fotavtrykket som følge av den økende trafikken innenfor reiseliv. Det finnes også muligheter for effektivisering av tjenester og forbedret kommunikasjon med innbyggere gjennom digitalisering.

Oppfølging av planstrategi 2020-2023

Overordnede planer	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype	Status
Kommuneplanens samfunnsdel			X	X	Revidering	Kommuneplan	Nei
Kommuneplanens arealdel		X	X		Revidering	Kommuneplan	Nei
Økonomiplan	X	X	X	X	Årlig		Vedtatt årlig
Helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan			X	X	Revidering	Beredskapsplan	Vedtatt
Økonomisk og miljømessig bærekraft	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype	Status
Digitaliseringsstrategi	X				Ny	Strategiplan	Vedtatt
Handlingsplan digitalisering		X			Ny	Handlingsplan	Nei
Kystsoneplan for Vesterålen	X	X			Ny	Handlingsplan	Vedtatt årlig
Energi- og klimaplan			X	X	Revidering	Handlingsplan	Ikke prioritert
Hovedplan avløp	X	X	X		Ny	Handlingsplan	Ikke prioritert
Hovedplan vann				X	Ny	Handlingsplan	Ikke prioritert
Attraktivt bo- og næringssted	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype	Status
Tilrettelegging boligareal mm	X	X				Handlingsplan	Sentrumsplanen
Rekrutteringsplan			X		Ny	Handlingsplan	Nei
Handlingsplan for Samskap	X	X	X	X	Årlig	Handlingsplan	Vedtatt årlig
Strategisk næringsplan			X	X	Ny	Handlingsplan	Nei
Velferd og folkehelse	2020	2021	2022	2023	Kommentar	Plantype	Status
Kommunedelplan for folkehelse og forebyggende arbeid	X	X			Ny	Kommunedelplan	Nei
Smittevernplan inkl. pandemiplan		X			Revidering	Handlingsplan	Nei
Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet		X			Revidering	Kommunedelplan	Ja
Helse og sosialplan		X	X		Revidering		Nei
Kvalitetsplan for barnehage og grunnskole			X		Revidering	Handlingsplan	Nei
Plan for helsemessig og sosial beredskap		X			Revidering	Beredskapsplan	Ja

5. Vurdering av planbehov

Basert på de observerte utviklingstrekkene, er det identifisert flere planbehov. For det første er det behov for en revisjon av kommuneplanens samfunnsdel for å reflektere nye mål og strategier. Dette innebærer å oppdatere planen slik at den bedre samsvarer med de nåværende og fremtidige målene for kommunen. Videre er det nødvendig å revidere kommuneplanens arealdel for å sikre en bærekraftig bruk av arealene. Dette betyr at arealbruken må tilpasses for å møte miljøhensyn og fremtidige utviklingsbehov.

I tillegg er det behov for å utvikle temaplaner innen flere områder. Disse planene vil fokusere på spesifikke områder som er viktige for kommunens utvikling og trivsel. Til slutt er det viktig å sette i gang reguleringsplaner for de områdene hvor det forventes utvikling i de kommende årene og er pågående initiativer. Dette vil sikre at utviklingen skjer på en kontrollert og planlagt måte, og for å balansere ulike hensyn. Knyttet til reguleringsplaner har Andøy kommune et stort etterslep.

6. Forslag til planstrategi 2024–2027

PLANER	Status	Kommentar / formål	Forventet vedtak
Kommuneplanen og kommunedelplaner etter plan- og bygningsloven:			
Kommuneplanens samfunnsdel	Revidering	Oppdateres for å møte nye utfordringer	2025
Kommuneplanens arealdel	Revidering	Tilpasses endringer i arealbruk og miljøhensyn	2026
Kommunedelplan for kulturminner	Revidering	Oppdatert oversikt over verneverdige kulturminner, og prioritering av virkemidler og tiltak for disse.	2027
Kommunedelplan for avløp (hovedplan avløp)	Ny	Definere rammer og retningslinjer for kommunens avløpshåndtering. Beskrive dagens situasjon, sette mål for fremtiden, og beskrive hvordan kommunen skal oppfylle krav gitt i lover og forskrifter.	2027
Kommunedelplan for vannforsyning	Ny	Å få en helhetlig overordnet styring på kommunens vannforsyning og oppfylle krav gitt i lover og forskrifter.	2027

Reguleringsplaner:			
Områdeplan Andøya Flystasjon	Ny	Utarbeide en områderegulering for videreutvikling av Andøya Flystasjon. Varslet oppstart vår 2025.	2027
Områdeplan Space Port Børvågen	Revidering	Planlegge for aktiviteten i Børvågen	2026
Detaljregulering Kleivannet kommunal barnehage	Ny	Planlegge området for en mulig fremtidig ny barnehage	2026
Detaljregulering – Bleik Havn	Ny	Kommunens delbidrag for helhetlig planlegging av Bleik Havn	2025
Detaljregulering – Helsesentertomta	Ny	Oppfølging av kommunedelplan for Andenes	2026
Detaljreguleringsplan for næringsområde Reno-Vest	Ny	Planlegge for nye næringsarealer	2027
Detaljreguleringsplan for gangvei Åse	Ny	Detaljregulering for gangvei på Åse	2026
Detaljregulering – Vikanbukta	Ny	Oppfølging av kommunedelplan for Andenes	2027
Temaplaner			
Tema plan for helse og mestring	Ny	Temaplan som skal definere mål og innsatsområder for tjeneste innen helse og mestring.	2027
Temaplan for oppvekst og kultur	Ny	Temaplan som skal definere mål og innsatsområder innen barns oppvekst og kommunens kulturarbeid	2027
Boligsosial handlingsplan	Ny	Plan for å håndtere boligsosiale utfordringer. Vedtatt juni 2025.	2025
Temaplan for folkehelse og forebygging	Ny	Plan for å styrke det forebyggende folkehelsearbeidet	2026
Helseberedskapsplan	Ny	Gjeldende helseberedskapsplan vedtatt desember 2024	2024
Helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan	Revidering	Gjeldende beredskapsplan vedtatt desember 2024.	2024
Trafikksikkerhetsplan	Revidering	Plan for å ivareta kommunens ansvar for lokalt trafikksikkerhetsarbeid.	2026
Strategier			
Strategisk næringsplan – 8060	Ny	Strategi for å tiltrekke og beholde næringsliv	2025
Digitaliseringsstrategi	Revidering	Strategi for digital transformasjon av tjenester, informasjonsforvaltning og bruk av kunstig intelligens	2026
Eiendomsstrategi	Ny	Strategi for kommunens eiendommer, kjøp, salg og makebytte	2025
Kompetansestrategi	Ny	Strategi for å imøtekomme framtidens kompetansebehov i kommunale tjenester	2026
Besøksstrategi	Ny	Strategi for å imøtekomme økt antall turister og besøkende til kommunen.	2026

Denne planstrategien offentliggjøres i minst 30 dager, før endelig behandling i kommunestyret, i tråd med plan- og bygningsloven § 10-1.

7. Andre planinitiativ som har vært vurdert

Kommunedelplan Risøyhamn: Det er vurdert at det er behov for en framtidig kommunedelplan for utvikling av Risøyhamn. Det er vurdert at det ikke er kapasitet til å ta inn i planstrategi for gjeldende periode.

Landbruksplan: Det burde settes fokus på en strategi for en helhetlig utvikling av landbruket i Andøy. Det vurderes at det ikke er kapasitet per nå, samt at det pågår prosesser knyttet til mulig interkommunalt samarbeid på landbruksområdet i tillegg til andre utviklingsprosjekter innen området.

Hovedplan for veg: Det er behov for å utarbeide også en hovedplan for vei. Det er vurdert at det hovedplan avløp og hovedplan vann bør prioriteres i denne planperioden.